Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-10-21

LS 2015-0299

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Håkan Jörnehed m.fl. (V) har vid landstingsfullmäktige den 17 februari 2015 lämnat en motion 2015:8 om att införa avgiftsfri humant papillomvirusvaccination (HPV-vaccination) för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att uppvakta Folkhälsomyndigheten om att påskynda utredningen HPV-vaccinering av pojkar

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att göra en fördjupad analys av kostnaderna för och hur ett införande av HPV-vaccinering för pojkar, män som har sex med män och män som är HIV-bärare kan genomföras

att i övrigt anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

HPV är ett mycket smittsamt virus. Det förorsakar infektioner och ligger troligen bakom många fall av cancer.

I Stockholms läns landsting erbjuds alla kvinnor upp till 27 års ålder möjlighet att vaccinera sig avgiftsfritt mot HPV. Hos kvinnor minskar skyddet mot kondylom med åldern hos den vaccinerade. Det är sannolikt

att samma förhållande gäller för förbyggande av cancer. För att ge ett bra skydd mot livmoderhalscancer är det viktigt att säkerställa en hög vaccinationstäckning (80 – 90 procent) hos flickor.

Det finns goda epidemiologiska grunder att HPV-vaccinera unga pojkar i klass 5 – 6. Detta för att skydda dem själva mot kondylom och cancer, men även för att minska risken för smittspridningen till ovaccinerade partners. Skyddseffekten av HPV-vaccinet är störst innan en person hunnit debutera sexuellt. Det är även viktigt att erbjuda vaccinering till män som har sex med män och män som är HIV-bärare. Sammantaget skulle det bidra till en mer jämlik hälsa i länet.

En ny vaccinationslag trädde i kraft den 1 januari 2013 och den nya lagen föreskriver en standardiserad process för att införa nya vacciner inom det allmänna eller särskilt nationella vaccinationsprogrammet.

Folkhälsomyndigheten är numera ansvarig för denna process. De statliga myndigheterna har prioriterat att rotavirusvaccinering av små barn ska utredas före HPV-vaccinering av pojkar. Det innebär förmodligen att utredningen HPV-vaccin kan starta inom ett par år. Det är viktigt att påskynda denna process.

Majoriteten av vaccinationerna av de elever som finns i klass 5 – 6 utförs av skolhälsovården. Även om Stockholms läns landsting skulle bekosta HPV – vaccinet för pojkar skulle det vara mycket svårt att praktiskt genomföra vaccinationsinsatsen inom skolhälsovården. Generellt är det redan idag svårt att få skolhälsovården att genomföra vissa kompletteringsvaccinationer. Med ett lagstadgat krav om vaccinering - exempelvis om HPV-vaccinering för pojkar - skulle det vara lättare att genomföra vaccineringen inom skolhälsovården.

Kostnaderna att genomföra HPV-vaccinering av alla pojkar i åldern 11 – 12 år beräknas till 7 Mkr per år. Detta under förutsättning att skolhälsovården sköter vaccinationsinsatsen. Vaccination av tre doser till gruppen Män som har sex med män kostar cirka 3 Mkr kronor per år.

Landstingsstyrelsen anser att det är viktigt att Hälso- och sjukvårdsnämnden uppvaktar Folkhälsomyndigheten för att försöka påskynda processen med att de ska ta ställning till frågan om HPV-vaccinering av pojkar. Det är också viktigt att Hälso- och sjukvårdsnämnden gör en fördjupad analys av kostnader och tar fram en plan för implementering av en sådan vaccinering i Stockholms län. Det är viktigt att redovisa hur kostnaderna kan rymmas inom kommande

budgetar. Det ska avse HPV-vaccinering av unga pojkar, vaccinering av män som har sex med män och män som är HIV-bärare.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 september 2015
Motion 2013:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 1 september 2015 med M, FP, KD och C särskilda yttrande,
S-ledamöternas skriftliga reservation och
MP-ledamöternas och V-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 juni 2015

Torbjörn Rosdahl

Anna Starbrink

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-22

LS 2015-0299

Handläggare
Clara Waren

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 07
Dnr LS 2015-0299
Rotel II

Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Ärendebeskrivning

Håkan Jörnehed m.fl. (V) har till landstingsfullmäktige den 2 februari 2015 lämnat en motion 2015:8 om att införa avgiftsfri humant papillomvirusvaccination (HPV-vaccination) för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 september 2015
Motion 2013:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den
1 september 2015 med
M, FP, KD och C särskilda yttrande,
S-ledamöternas och Mp-ledamöternas skriftliga reservation och
V-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 juni 2015

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Motionärerna har lämnat en motion om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare. Motionärerna anser att Stockholms läns landsting ska vara en föregångare i denna fråga, för att främja hälsa och jämlikhet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden anser att det är olyckligt att de nationella rekommendationerna drar ut på tiden och kommer att följa denna fråga noggrant, men anser inte att landstinget ska föregå de nationella rekommendationerna.

Bakgrund
Håkan Jörnehed m.fl. (V) har lämnat en motion om att införa avgiftsfri humant papillomvirusvaccination (HPV-vaccination) för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare. Idag har flickor tillgång till avgiftsfri HPV-vaccination. Humant papillomvirus -vaccin skyddar inte bara mot livmoderhalscancer, utan även mot anal- penis- och tonsillcancer, samt kondylom. Motionärerna hänvisar till att en brittisk studie på män som har sex med män-gruppen och hiv-bärare i gruppen 16-40 år har visat att vaccination framgångsrikt förebygger såväl analcancer som kondylom. Eftersom dessa sjukdomar har hög prevalens i ovan nämnda grupper blir vaccination inte bara särskilt angeläget ur ett hälsoperspektiv, utan även kostnadseffektivt. Motionärerna framför att vaccination av pojkar rekommenderas av flera länder och att Stockholms läns landsting, bland annat ur ett jämställdhetsperspektiv, bör gå före och införa avgiftsfri vaccination för denna grupp, även om inte någon nationell rekommendation ännu finns. Vidare anser de att avgiftsfri vaccination också bör erbjudas till riskgrupper som män som har sex med män och hiv-bärare.

Överväganden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen gör bedömningen att det är mycket svårt att införa vaccinering av pojkar inom Stockholms läns landsting innan de nationella rekommendationerna finns på plats, även om landstinget skulle stå för införskaffandet av vaccinet. Skälet är att majoriteten av vaccinationerna kommer att utföras av skolhälsovården på pojkar i 5-6 klass. Landstinget har redan idag svårt att få hjälp av skolhälsovården med till exempel kompletteringsvacciner av skolbarn på grund av bristande resurser i skolan. Utan det lagstadgade krav som kommer med en nationell rekommendation kommer det bli praktiskt omöjligt att få en generell HPV-vaccinering av pojkar att fungera.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att den brittiska studie som motionärerna hänvisar till inte sa något om skyddseffekterna av HPV-vaccinet. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen känner inte till någon sådan studie.

Landstingsstyrelsens förvaltning delar hälso- och sjukvårdsnämndens och hälso- och sjukvårdsförvaltningens bedömning att Stockholms läns

landsting ska invänta Folkhälsomyndighetens rekommendation. Nämnden anför vidare: ”Att processen kring åtgärder som kan förbättra hälsan och öka jämlikheten i vården drar ut på tiden är dock mycket olyckligt. Vi anser det därför prioriterat att noga följa utvecklingen på området och i god tid ta fram en plan för införandet av vaccinet. Hälso- och sjukvårdsdirektören får återkomma med en fördjupad analys av kostnader och plan för genomförande inför framtida budget och implementering.”

Mot bakgrund av detta föreslår landstingsstyrelsens förvaltning att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Anna Nergårdh
Chefläkare

Stockholms läns landsting

MOTION

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -02- 17
Dnr LS 2015-0299

Vänsterpartiet

2015-02-17

2015:8
Rotel II

Motion av Håkan Jörnehed (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

2012 motionerade Vänsterpartiet om att erbjuda HPV-vaccination till pojkar. HPV-vaccin skyddar inte bara mot livmoderhalscancer, utan även mot anal- penis- och tonsillcancer, samt kondylom. Motionen avslogs med hänvisning till att de borgerliga partierna vill invänta fortsatta studier och rekommendationer från Socialstyrelsen. Sedan dess har ett flertal studier tillkommit som talar för att även pojkar bör vaccineras. EU-kommissionen har godkänt att HPV-vaccinet Gardasil används för att förebygga analcancer. Vaccinet har blivit billigare och det räcker numera att ge två doser till flickor istället för tre. En brittisk studie på MSM-gruppen och hiv-bärare i gruppen 16-40 år har visat att vaccination framgångsrikt förebygger såväl analcancer som kondylom. Eftersom dessa sjukdomar har hög prevalens i ovan nämnda grupper blir vaccination inte bara särskilt angeläget ur ett hälsoperspektiv, utan även kostnadseffektivt.

Länder som Australien, USA, Kanada och Österrike rekommenderar redan idag vaccination av pojkar och en svensk myndighetsbedömning är på gång. Utifrån de fakta som nu finns på bordet bör Stockholms läns landsting gå före och införa avgiftsfri vaccination för pojkar. På liknande sätt har Hälso- och sjukvårdsnämnden tidigare föregått myndighetens beslut om rekommendation och infört avgiftsfri vaccination mot Rota-virus för barn. Landstinget bör också erbjuda kostnadsfri vaccination till riskgrupper som MSM-gruppen och hiv-bärare. Det finns flera skäl för Stockholms län att gå före. Dels finns det i landstinget upparbetad kompetens på området genom Venhälsan på Södersjukhuset och infektionsklinikerna. Dels ser vi att behovet är stort. Stockholm är det landsting som har flest hiv-bärare. Gruppen MSM är sannolikt också större i Stockholm än i övriga delar av landet.

Det är ur flera perspektiv ett jämställdhetsproblem att enbart flickor och inte pojkar erbjuds gratis vaccinering i Sverige. Att vaccinera pojkarna skulle inte bara minska deras risk att drabbas av någon HPV-relaterad sjukdom, utan även minimera smittspridning och därmed ge flickor ett bättre skydd. Förslaget innebär ett steg i att förverkliga landstingets hbt-policy som betonar att alla ska få en god vård efter behov, oavsett sexuell läggning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda införandet av HPV-vaccination för pojkar.

att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda införandet av HPV-vaccination för riskgrupper som hiv-bärare och män som har sex med män.

Håkan Jörnehed (V) Jonas Lindberg (V)

PROTOKOLLSUTDRAG 8/2015
§ 121

SAMMANTRÄDESDAG
2015-09-01

Justerat Anna Starbrink (FP)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2015-09-03

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -09- 03
Dnr. LS 2015-0299

§ 121 Yttrande över motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare

HSN 1502-0293

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2015-06-09
Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V)

Yrkanden

1) Ordförande (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag med ett från Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet gemensamt tilläggsyrkande (bilaga 8).
2) Dag Larsson (S) yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut (bilaga 9).
3) Håkan Jörnehed (V) yrkar bifall till motionen. Susanne Nordling (MP) tillstyrker yrkandet om bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordförande (FP) ställer proposition på de tre förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag med det gemensamma tilläggsyrkade från Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Omröstning begärs.

Ordförande (FP) utser förvaltningens förslag med det gemensamma tilläggsyrkade från Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet till huvudförslag. Nämnden har därefter att ta utse ett motförslag.

Omröstning, kontraproposition

Omröstning verkställs enligt följande voteringsproposition: Den som bifaller Socialdemokraternas förslag till beslut röstar ja. Den som bifaller Vänsterpartiets förslag till beslut röstar nej.

Omröstningen utfaller med 5 ja-röster: Dag Larsson (S), Tove Sander (S), Petra Larsson (S), Victor Harju (S), Adriana Haxhimustafa (S) och 4 nej-röster: Susanne Nordling (MP), Michel Silvestri (MP), Håkan Jörnehed (V), Kerstin Burman (V).

11 personer väljer att avstå vid omröstningen: Anna Starbrink (FP), Marie Ljungberg Schött (M), Inger Akalla (M), Gunilla Helmerson (M), Lotta Lindblad Söderman (M), Olle Reichenberg (M), Cecilia Löfgreen (M), Amelie Tarschys Ingre (FP), Ella Bohlin (KD), Karin Fälldin (C) och Jörgen Bengtsson (SD).
Ordförande (FP) finner att nämnden därmed utsett Socialdemokraternas förslag till motförslag.

Reservation
Håkan Jörnehed (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Huvudomröstning (slutvotering)
Ordförande (FP) ställer huvudförslaget, bifall till förvaltningens förslag med det gemensamma tilläggsyrkade från Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet mot Socialdemokraternas förslag.
Den som bifaller förvaltningens förslag till beslut med tilläggsyrkande röstar ja. Den som bifaller Socialdemokraternas förslag till beslut röstar nej.

Omröstningen faller ut med 11 ja-röster: Anna Starbrink (FP), Marie Ljungberg Schött (M), Inger Akalla (M), Gunilla Helmerson (M), Lotta Lindblad Söderman (M), Olle Reichenberg (M), Cecilia Löfgreen (M), Amelie Tarschys Ingre (FP), Ella Bohlin (KD), Karin Fälldin (C) och Jörgen Bengtsson (SD) samt 5 nej-röster: (Dag Larsson (S), Tove Sander (S), Petra Larsson (S), Victor Harju (S), Adriana Haxhimustafa (S). 4 personer väljer att avstå vid omröstningen: Susanne Nordling (MP), Michel Silvestri (MP), Håkan Jörnehed (V), Kerstin Burman (V).

Ordförande (FP) finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag med det gemensamma tilläggsyrkade från Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att utöver hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslag till yttrande anföra följande

Hälso- och sjukvårdsdirektören föreslår att i nuläget inte införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

HPV är ett väldigt smittsamt virus som nästan alla sexuellt aktiva människor smittas av någon gång under livet. De flesta av virusinfektionerna läker ut av sig själva, medan andra misstänks ligga bakom många fall av cancer. Idag har alla kvinnor upp till 27 år möjlighet att vaccinera sig mot HPV. Men möjligheten att skydda sig mot cancer ska givetvis inte vara beroende av kön, och preventiva åtgärder kan vara extra viktiga för den med nedsatt immunförsvar varför de också ska prioriteras – vården ska ges till den som behöver den mest.

Förvaltningen konstaterar att det finns goda epidemiologiska grunder till att HPV-vaccinera unga pojkar i klass 5-6, både för att skydda dem själva mot kondylom och cancer, men även för att minimera risken för smittspridning till ovaccinerade partners.

Minskad risk att utveckla en cancersjukdom har uppenbara positiva hälsoeffekter. De positiva effekterna kan även antas gälla även miljön i och med potentiellt färre cancerbehandlingar. Eftersom vaccinet skulle kunna bidra till en förbättrad, och mer jämlik, hälsa i länet är det eftersträvansvärt att Stockholms läns landsting erbjuder det även till pojkar, män som har sex med män samt män med HIV.

Kostnaden för vaccinet måste ställas mot kostnader för vård och behandling av HPV-relaterad cancer och andra sjukdomar.

Förvaltningens bedömning är dock att det praktiska genomförandet inte är möjligt utan en nationell rekommendation vilken, av vad som framgår i tjänsteutlåtandet, kan dröja åtminstone ett par år. Vi delar uppfattningen om att ett genomförande bör invänta Folkhälsomyndighetens rekommendation. Att processen kring åtgärder som kan förbättra hälsan och öka jämlikheten i vården drar ut på tiden är dock mycket olyckligt. Vi anser det därför prioriterat att noga följa utvecklingen på området och i god tid ta fram en plan för införandet av vaccinet.

Hälso- och sjukvårdsdirektören får återkomma med en fördjupad analys av kostnader och plan för genomförande inför framtida budget och implementering.

att omedelbart justera beslutet.

Reservation
Dag Larsson (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Susanne Nordling (MP) anmäler att MP-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Lykke Ask-Harborg

Expedieras:
Landstingsstyrelsen
Akten

BILAGA 8

Moderata samlingspartiet
Folkpartiet liberalerna
Kristdemokraterna
Centerpartiet

Förslag till beslut
Ärende nr 6
HSN 1502-0293

Yttrande över motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att utöver Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslag till yttrande anföra följande

Hälso- och sjukvårdsdirektören föreslår att i nuläget inte införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

HPV är ett väldigt smittsamt virus som nästan alla sexuellt aktiva människor smittas av någon gång under livet. De flesta av virusinfektionerna läker ut av sig själva, medan andra misstänks ligga bakom många fall av cancer. Idag har alla kvinnor upp till 27 år möjlighet att vaccinera sig mot HPV. Men möjligheten att skydda sig mot cancer ska givetvis inte vara beroende av kön, och preventiva åtgärder kan vara extra viktiga för den med nedsatt immunförsvar varför de också ska prioriteras – vården ska ges till den som behöver den mest.

Förvaltningen konstaterar att det finns goda epidemiologiska grunder till att HPV-vaccinera unga pojkar i klass 5-6, både för att skydda dem själva mot kondylom och cancer, men även för att minimera risken för smittspridning till ovaccinerade partners.

Minskad risk att utveckla en cancersjukdom har uppenbara positiva hälsoeffekter. De positiva effekterna kan även antas gälla även miljön i och med potentiellt färre cancerbehandlingar. Eftersom vaccinet skulle kunna bidra till en förbättrad, och mer jämlik, hälsa i länet är det eftersträvansvärt att Stockholms läns landsting erbjuder det även till pojkar, män som har sex med män samt män med HIV.

Kostnaden för vaccinet måste ställas mot kostnader för vård och behandling av HPV-relaterad cancer och andra sjukdomar.

Förvaltningens bedömning är dock att det praktiska genomförandet inte är möjligt utan en nationell rekommendation vilken, av vad som framgår i tjänsteutlåtandet, kan dröja åtminstone ett par år. Vi delar uppfattningen om att ett genomförande bör invänta Folkhälsomyndighetens rekommendation. Att processen kring åtgärder som kan förbättra hälsan och öka jämlikheten i vården drar ut på tiden är dock mycket olyckligt. Vi anser det därför prioriterat att noga följa utvecklingen på området och i god tid ta fram en plan för införandet av vaccinet.

Hälso- och sjukvårdsdirektören får återkomma med en fördjupad analys av kostnader och plan för genomförande inför framtida budget och implementering.

BILAGA 9

Socialdemokraterna

Förslag till beslut
Ärende nr 6
HSN 1502-0293

Gällande "yttrande över motion 2015:8 av Håkan Jörnhed (V) och Jonas Lindberg (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsdirektören att snarast möjligt efter Folkhälsomyndighetens nationella sammanställning och förslag om en eventuell utvidgning av HPV vaccineringen inom det nationella vaccinationsprogrammet genomföra en utvärdering av implementering i Stockholms läns landsting

att ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att se över följsamheten till det nationella vaccinationsprogramet och genomföra insatser för att bevara den höga täckningsgraden

Socialdemokraterna anser att det finns behov av att i dagsläget se över följsamheten till HPV vaccineringen inom det nationella vaccinationsprogrammet istället för att utvidga antalet grupper.

Förtroendet för vaccinationsprogramen är fortsatt stor och vi bedömer att det är avgörande för trovärdigheten för de nationella programmen att täckningsgraden inte äventyras. Enligt en studie från Socialstyrelsen, som fram till 1 juni 2015 var ansvarig nationell myndighet för smittskyddsverksamheten, var viljan att vaccinera sig hög. Riskområden identifierades dock i studien där attityden och följsamheten till vaccinationsprogramet var lägre. Dessa områden var: en befolkning med antroposofisk livsstil i Järna, en befolkning med somalisk bakgrund i Rinkeby/Tensta samt papperslösa migranter i Stockholm och Göteborg.

Socialdemokraterna anser att innan ett beslut om en eventuell utökning av HPV vaccineringen till fler grupper beslutas behöver mer kunskap tas fram. Folkhälsomyndigheten planerar att genomföra en nationell sammanställning av kunskapsläget och komma med förslag om eventuell förändring av omfattningen av det nationella vaccinationsprogrammet. Efter kontakt med tjänstemän på

Folkhälsomyndigheten framkommer att de avser att inleda en utvärdering av eventuellt utökning av HPV vaccineringen preliminärt i slutet av 2015.

I avvaktan på Folkhälsomyndighetens utvärdering kan konstateras att andra länder gör olika bedömningar. Norge har tillexempel kommit fram till att i första hand att öka vaccinationstäckningen bland flickor. Danmark har utrett frågan och beslutat att inte införa vaccination av pojkar, medan frågan är under utredning i några länder, bl.a. Frankrike och Storbritannien. Österrike gått ut med en rekommendation om vaccination även av pojkar. Australien och USA har som första länder infört HPV-vaccination av pojkar.

Utöver vaccinationerna i det nationella programmet är det upp till varje landsting att besluta om tillägg eller kompletteringar. Stockholms läns landsting har tidigare beslutat om att erbjuda sina invånare kostnadsfri vaccination även mot andra sjukdomar som Hepatit B av alla spädbarn och mot routavirus. Stockholm har även utökat utökad vaccinationen för HPV till att även omfatta åldersgruppen (18–26 år) för flickor.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-06-09

HSN 1502-0293

Handläggare:
Åke Örtqvist, Smittskyddsläkare

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2015-09-01, p 6

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -09- 03
Dnr LS 2015-0299

Yttrande över motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2015-06-09
Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed (V) och Jonas Lindberg (V), bilaga 1

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet

Förvaltningens motivering till förslaget

I motionen framförs att det, sedan en tidigare avslagen motion 2012, nu finns ett flertal studier som talar för att även pojkar bör vaccineras mot HPV. Vaccinet är godkänt av EU-kommissionen för att förebygga analcancer, vaccinet har blivit billigare samt att det sedan i år är räcker med två, istället för tre, vaccindoser till gruppen flickor i 5-6 klass (11-12 år). Vidare visar en brittisk studie att det framgångsrikt går att förebygga såväl analcancer som kondylom (könsvårtor) i åldersgruppen 16-40 år hos män som har sex med män (MSM) och hos hiv-bärare.

Motionärerna framför att vaccination av pojkar rekommenderas av flera länder och att Stockholms läns landsting, bland annat ur ett jämställdhetsperspektiv, bör gå före och införa avgiftsfri vaccination för denna grupp, även om inte någon nationell

rekommendation ännu finns. Vidare anser de att avgiftsfri vaccination också bör erbjudas till riskgrupper som MSM och hiv-bärare.

Förvaltningen delar uppfattningen att det finns goda epidemiologiska grunder till att HPV-vaccinera unga pojkar i klass 5-6, både för att skydda dem själva mot kondylom och cancer, bland annat i analkanalen och i svalget, men även för att minimera risken för smittspridning till ovaccinerade kvinnor. Skyddseffekten av HPV-vaccinet är störst innan en person har hunnit debutera sexuellt. Så fort den sexuella debuten skett medför den frekventa förekomsten av HPV-virus stor risk för att bli smittad med någon av de många olika HPV-virustyperna, vilket får till följd att vaccinet då inte kommer att vara verksamt mot just dessa typer.

Nyligen publicerade kostnadseffektivitetsdata visar dock att det ur livmoderhalscancersynpunkt lönar sig bättre att säkerställa en hög vaccinationstäckning (80-90%) hos flickor än att kompensera en lägre vaccinationstäckning hos flickorna med att också inleda vaccination av pojkar. Å andra sidan medför inte en hög vaccinationstäckning av flickor något adekvat skydd för vissa riskgrupper, som MSM eller hiv-bärare.

Den studie som motionärerna hänvisar till visade att det bland MSM 16-40 år gamla var förhållandevis många som ännu inte var smittade med de sjukdomsframkallande HPV-virustyperna, men studien sa inte något om vaccinets skyddseffekt i gruppen. Någon sådan studie finns så vitt förvaltningen vet ännu inte.

Hos kvinnor finns det väl visat att skyddet mot kondylom minskar med åldern hos den vaccinerade. Det är sannolikt att samma förhållande gäller för förebyggandet av cancer, även om detta ännu inte går att säkert utvärdera. I nuläget är rekommendationen i SLL att ge avgiftsfri vaccination till alla kvinnor upp till och med 26 års ålder. Det är också samma åldersgräns som till exempel idag rekommenderas för MSM-gruppen och hiv-bärare i USA.

Nya vaccinationslagen infördes 1 januari 2013 och föreskriver en standardiserad process för att införa nya vacciner inom det allmänna eller särskilda nationella vaccinationsprogrammen. Socialstyrelsen är ansvarig för denna process, ett ansvar som övergår till Folkhälsomyndigheten från och med 1 juli 2015. Ett antal vacciner står på tur att ”prövas” och vid ett möte om planering av nationella vaccinationsprogram på Socialstyrelsen i september 2014 diskuterades, som vägledning för myndighetens beslut, vilken prioriteringsordning mellan de olika vaccinerna, som var mest lämplig (SoS Dnr 3.4-5051/2013). Gruppen enades om att det efter en översyn av två vacciner som redan ingår i nationella programmen (kikhosta och mässling) stod valet mellan rotavirusvaccinet (något som ju redan är infört i SLL) och HPV-vaccin för pojkar. Helst skulle dessa utredas parallellt, men

om det inte var möjligt förordade gruppen att rotavirusvaccin skulle gå före. Det är svårt att säga när en utredning av HPV-vaccin för pojkar kan starta, men förhoppningsvis inom ett par år.

Innan en nationell rekommendation att införa HPV-vaccination till pojkar finns på plats bedömer förvaltningen att det är mycket svårt att införa sådan i SLL, även om landstinget skulle stå för införskaffandet av vaccinet. Skälet är att majoriteten av vaccinationerna kommer att utföras av skolhälsovården på pojkar i 5-6 klass. SLL har redan idag svårt att få hjälp av skolhälsovården med till exempel kompletteringsvacciner av skolbarn på grund av bristande resurser i skolan och utan det lagstadgade krav som kommer med en nationell rekommendation kommer det bli praktiskt omöjligt att få en generell HPV-vaccinering av pojkar att fungera.

Ekonomiska konsekvenser
Vaccination av alla pojkar 11-12 år gamla i länet kostar uppskattningsvis årligen ca 7 miljoner kronor (förutsatt att länets kommuner accepterar att göra själva vaccinationsinsatsen). Vaccination med tre doser vaccin till MSM-gruppen (13-26 års ålder) kostar uppskattningsvis cirka 3 miljoner kronor.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Vaccination med HPV av pojkar, MSM och hiv-bärare skulle minska risken för kondylom och cancer bland dessa grupper, samt även till viss del minska risken för dessa sjukdomar hos kvinnor.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård
Vaccination med HPV av pojkar och män upp till 26 års ålder skulle öka jämställdheten inom detta område och innebära jämlik vård.

Miljökonsekvenser
Minskat behov av läkemedel för behandling av kondylom och på sikt minskat behov av läkemedel, kirurgi och strålbehandling för behandling av cancer skulle vara en positiv konsekvens för miljön.

Henrik Almkvist
Tillförordnad hälso- och sjukvårdsdirektör

Maria Samuelsson Almén
Tillförordnad avdelningschef